

เปรียบเทียบการทำหน้าที่ของครอบครัวและภาวะซึมเศร้าในนักเรียนวัยรุ่น
ที่มาจากครอบครัวหย่าร้างกับครอบครัวปกติ

รัชณีกรณีย์ ศักดิ์ศรีวัฒนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2548

ISBN 974-502-500-3

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ รัชณีกรณ ศักดิ์ศรีวัฒนา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณี เดียววิเศษ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทราวดี เชียรพิเชฐ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุจรี ไชยมงคล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณี เดียววิเศษ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทราวดี เชียรพิเชฐ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุจรี ไชยมงคล)

.....กรรมการ

(ร้อยเอกหญิง ดร. ชันดิกา แนบเกษร)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมวงศ์ วัฒนสุนทร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่...๒...เดือน...กุมภาพันธ์... พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี เดียววิเศษ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี เขียวพิเชฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีนันท์ ภาคารูป และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ แพทย์หญิง อูมาพร ศรีงคสมบัติ และภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาอนุญาตให้ใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทอง โรงเรียนศรีมหาโพธิ์ โรงเรียนศรีมหาโพธิ์ โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 7 โรงเรียนจิตใจชั้น โรงเรียนเตรียมอุดมอ่อนเกล้าฯ โรงเรียนมณีเสวตอุปถัมภ์ โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม ตลอดจน คณะครูและนักเรียนในโรงเรียน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่มีได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ซึ่งมีส่วนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

รัชณีกรณีย์ ศักดิ์ศรีวัฒนา

45922828: สาขาวิชา: การพยาบาลครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ: การทำหน้าที่ของครอบครัว/ ภาวะซึมเศร้าของนักเรียนวัยรุ่น/ ครอบครัวหย่าร้าง/
ครอบครัวปกติ

รัชณีกรณีย์ ศักดิ์ศรีวัฒนา: เปรียบเทียบการทำหน้าที่ของครอบครัวและภาวะซึมเศร้า
ในนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวหย่าร้างกับครอบครัวปกติ (A COMPARISON OF FAMILY
FUNCTIONING AND DEPRESSION IN ADOLESCENTS FROM DIVORCE AND INTACT
FAMILIES) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: วรณีย์ เดียวอิสเรศ, Ph.D., สุนทราวดี เรือรพิเชษฐ, Ph.D.,
นุจรี ไชยมงคล, Ph.D. 115 หน้า. ปี พ.ศ. 2548. ISBN 974-502-500-3

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการทำหน้าที่ของครอบครัวและภาวะ
ซึมเศร้าของนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวหย่าร้างกับครอบครัวปกติ และศึกษาความสัมพันธ์ของ
การทำหน้าที่ของครอบครัวกับภาวะซึมเศร้าในนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนวัยรุ่นที่
กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4-6) ในโรงเรียนรัฐบาล และเอกชน จังหวัดปราจีนบุรี
ปีการศึกษา 2547 โดยประกอบด้วย นักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 72 คน และมาจาก
ครอบครัวปกติ จำนวน 72 คน รวมทั้งสิ้น 144 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์
ข้อมูลโดย สถิติบรรยาย การทดสอบที (Independent t-Test) การวิเคราะห์ ANOVA และการวิเคราะห์
ถดถอยเชิงเส้นตรงอย่างง่าย (Simple Regression)

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นจากครอบครัวหย่าร้างกับจากครอบครัวปกติ รับรู้การ
ทำหน้าที่ของครอบครัว ไม่แตกต่างกัน นักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติมีคะแนนภาวะซึมเศร้า
สูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวหย่าร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการทำ
หน้าที่ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้า และและการทำงานหน้าที่ของครอบครัว
สามารถทำนายการเกิดภาวะซึมเศร้าในนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากทั้ง 2 ครอบครัว ได้ร้อยละ 20.8

45922828: MAJOR: FAMILY NURSING; M.N.S. (FAMILY NURSING)

KEYWORDS: FAMILY FUNCTIONING/ DEPRESSION IN ADOLESCENTS/ DIVORCE FAMILY/
INTACT FAMILY

RUTCHANEEGORN SAKSEEWATTANA: A COMPARISON OF FAMILY
FUNCTIONING AND DEPRESSION IN ADOLESCENTS FROM DIVORCE AND INTACT
FAMILIES. THESIS ADVISORS: WANNEE DEOISRES, Ph.D., SUNTHARAWADEE
THEINPICHEE, Ph.D., NUJJAREE CHAIMONGKOL, Ph.D. 115 P. 2005. ISBN 974-502-500-3

The purposes of this research were to compare family functioning and depression of adolescents between those from divorce and intact families, and to examine the relationship between family functioning and depression in adolescents. The sample consisted of 144 adolescent students studying at upper-secondary school level in academic year 2004 of public and private schools in Prachin Buri Province. 72 students were from divorced families and another 72 students were from intact families. Questionnaire were used to collected data. Data were analyzed by using descriptive statistics, t-test, one-way ANOVA, and simple regression analysis.

The findings revealed that perceived family functioning of students from divorce and intact families was not significantly different. Adolescent students from intact family had statistically higher score on depress than those from divorce families. Family functioning was negatively related to depress ($r = -.463, p < .05$) and explained 20.8 % of variance of depression in both groups of students.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 บรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดการทำหน้าที่ของครอบครัว.....	8
การทำหน้าที่ของครอบครัวในครอบครัวที่หย่าร้าง.....	24
ภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น.....	29
ภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่นในครอบครัวหย่าร้าง.....	40
ความสัมพันธ์ระหว่างการทำหน้าที่ของครอบครัวกับภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น.....	44
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	56
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ และข้อมูลครอบครัวของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง.....	56
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนการทำหน้าที่ของครอบครัว และคะแนนภาวะ ซึมเศร้าของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง.....	60
ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	62
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
สรุปผลการวิจัย.....	69
อภิปรายผล.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	88
ภาคผนวก ก.....	89
ภาคผนวก ข.....	95
ภาคผนวก ค.....	99
ภาคผนวก ง.....	103
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	115

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	51
2 ลักษณะทางประชากรศาสตร์.....	57
3 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของครอบครัว (Family Composition) ในนักเรียนที่มาจากครอบครัวปกติ.....	58
4 ประเภทของครอบครัวในนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง.....	59
5 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของครอบครัว (Family Composition) ในนักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง.....	59
6 คะแนนการทำหน้าที่ของครอบครัวในนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ และครอบครัวหย่าร้าง.....	61
7 คะแนนของภาวะซึมเศร้า (CES-D) ในนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ และครอบครัวหย่าร้าง.....	61
8 ผลการเปรียบเทียบการทำหน้าที่ของครอบครัวในนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ และครอบครัวหย่าร้าง.....	62
9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทำหน้าที่ของครอบครัวในนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ และครอบครัวหย่าร้าง 3 ประเภท.....	63
10 ทดสอบความแตกต่าง (ANOVA) ของการทำหน้าที่ของครอบครัวในนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ และครอบครัวหย่าร้าง 3 ประเภท.....	63
11 เปรียบเทียบคะแนนภาวะซึมเศร้าในนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ และครอบครัวหย่าร้าง.....	64
12 ผลการเปรียบเทียบภาวะซึมเศร้าในนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ และครอบครัวหย่าร้าง 3 ประเภท.....	65
13 ทดสอบความแตกต่าง (ANOVA) ของภาวะซึมเศร้าในนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ และครอบครัวหย่าร้าง 3 ประเภท.....	65
14 ผลการเปรียบเทียบภาวะซึมเศร้าในนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ และครอบครัวหย่าร้าง 3 ประเภท รายคู่ วิธี Scheffe'.....	65
15 ความสัมพันธ์ของจำนวนนักเรียนวัยรุ่นที่มีภาวะซึมเศร้า และไม่ซึมเศร้าจากครอบครัวปกติ และครอบครัวหย่าร้าง.....	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16	อำนาจการทำนายของการทำหน้าที่ของครอบครัวต่อภาวะซึมเศร้าในนักเรียนวัยรุ่น ที่มาจากครอบครัวปกติ และนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง..... 68

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิด.....	49

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University